

*Učiliško knjižnica
Ljubljana*

MURSKA STRAŽA

ASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Vidov dan.

Daleč tam ob Vardarju, v Stari Srbiji leži plodovito in širono Kosovo polje, tisočkrat opevano v narodni in umetni pesmi, tisočkrat objokovano od srbskega naroda. Tam stoje slavna mesta Skoplje, Prizren, tam je Mitrovica, stari manastiri (samostani), ustanove starih srbskih kraljev in vladarjev. Ni ga kraja, ki bi bil Srbu tako prirastel k srcu kakor Kosovo polje. Vsak Jugoslovan pozna to polje in z občudovanjem čita njegovo krvavo in s slavo venčano zgodovino. Na tistih poljih in livadah se je Srbstvo borilo za svoj obstanek, tam se je uresničila ideja zedinjene Jugoslavije. V najtežjih dneh, ko se je boril s sovražnikom na življenje in smrt, je gledal v duhu daljne obronke: Nepregledna ravan je Kosovo polje, nepregledna je bol, katero je pretrpel srbski narod na tem polju. Ko ni divjal ljuti boj, je šetal po polju od lipe do lipe slepi goslar in prepeval ljudstvu o junaški sestri Kosovski devojki, o deveterih Jugovičih in njih stari majki, o starem Jug Bogdanu, ki so vsi padli na Kosovem polju za čast in svobodo domovine.

Slavlje Vidovega dne je prastaro izročilo. Leta 1371 so Turki zasedli Južno Srbijo in so prisilili tudi stare srbske vladarje, da so se jim udali in pokorili. Ponosno in junaško ljudstvo pa ni moglo preboleti te nesreče, ono ni klonilo tilnika pred turškimi nasilniki, ki so zavojščili srbski narod. Stari knez Lazar je dobival vedno več junaških borcev, ki so se skupaj pripravljali, da složno udarijo turške upadnike. Naravno, da so Turki vrgli močne čete, katere so dobivali iz Azije in tako je nastala za bridkoizkušeni srbski narod doba težkih bojev in novih izkušenj. Vnela se je odločilna borba. Ves narod je stal proti turškemu polumescu, ves narod: staro in mlado, žene in dekleta, starčki...

Tako je prišlo leta 1389 do velikanske borbe na Kosovem polju. Le ta bitka pa je postala velika žaloigra za ves srbski narod. Turki so zavladovali na Srbijo, jo izropali, upostošili, onečastili...

Na Vardar in Moravo je padla stoletna megla nevere, robstva, nekulture, barbarstva. Uboga raja pa je trpela in trpela, kakor zamore trpeti edino le junaški narod. V pesmi slepega guslarja in v kolu pod vaško lipo je narod za hip pozabljal na svoje gorje, ko je slišal o junaških činih kraljeviča Marka, o Milošu Obiliču, ki je zabodel turškega carja, o kosovski devojki, o stari slavi...

Osvobojenje Srbije se je začelo še-le koncem 18. stoletja ter je doseglo svoj vrhunec v vstaji Črnega Jurija, prednika očeta našega sedanjega kralja Aleksandra. Nad Balkanom, ki je bil stoletja zastrt v gosto neprodno meglo sužnosti se je začelo vodno boljbolj svitati, vendar se je moral Vidov dan osvetiti šele l. 1912 — v sloviti balkanski vojni, ko so srbske čete zasedle Kosovo polje in pognali nekulturnega Turčina proti Bosporu, proti Aziji.

Komaj je minul drugi Vidov dan na svobodnem Kosovem polju, že so se pojavili na horizontu novi težki oblaki, ki so oznanjali veliko preizkušnjo. Furijske svetovne vojne je zadivjala in pomešala ju-

naški narod Srbov v ljuti boj z Avstrijci, Nemci, Madžari, Bolgari, — Kosovska devojka je nemilo zaplakala, ko so se legendarni junaki srbske vojske umaknili preko Kosovega polja, čez albanske čeri proti sinjemu morju.

Letos praznujemo že v četrtyh praznik vstajenja; kajti Kosovo iz l. 1289 in 1916 je osvečeno z velikim činom ujedinjenja treh bratov: Srbov, Hrvatov in Slovencev. Stoletni sovražniki leže premagani na tleh, s krvjo prepojeno Kosovo polje pa odeva veličastna glorijska kakor nad mučeniškimi grobovi.

Predlanski Vidov dan nam je prinesel ustavo, temelj za državno delo. Ustava sicer ni zadovoljila celega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, vendar upajmo, da nam, ako ne letošnji vsaj prihodnji Vidov dan prinese zdravih in nesebičnih [politike, ki bodo razumeli voditi narod do gospodarske in politične svobode. — S to željo obhajamo letos obmejni Slovenci Vidov dan in upajoč v ono Pravico, ki vse izenači, verujemo v oni Vidov dan, ko bodo rešeni izpod tujčevega jarme vsi naši bratje onstran državnih mej.

Tudi Slovenci čakamo svojega Vidovega dne, ker naša vera v pravico je velika in naša ljubezen do domovine nam daje moči za vse one načrte, katere so nam pogazili nedrijateljji. — Nase Kosovo polje: Gosposvelsko polje, tužna Istra in Primorska mora biti maščevano.

To je naša vidovdanska želja: Da bi vsi Slovenci, Srbi, Hrvatje in Bolgari, sploh vsi bratje, ki govorijo milo slovansko govorico dosegli svoj veliki Vidovdan svobode in ujedinjenja.

Roman Bendé.

Pismo iz prleške rezidence.

(Dopis iz Ljutomera.)

Zadnja številka „Murske Straže“ je pod naslovom „Ljutomerske novosti“ prinesla naznana v raznih prireditvah, ki se vršijo in se bodo vršile te dni in človek pride navsezadnje v zadrego, kar se tiče mošnje namreč, če bi hotel povsod zraven biti in vam potem v poteku prireditve poročati. Za danes se omejim samo na to, kar je že minulo. Pred vsem je to občni zbor okrajne Posojilnice, oz. volitve v njen odbor. Naravno, ker je to prvovrsten denarni zavod na Štajerskem, se bje zanj vsako leto ljuti boj, ki je letos prišel do ekstremov. Naši nasprotniki, demokratska frakcija in samostojni magnati, so mobilizirali vse, od mastnega milijonarja pa do zadnjega suhega pisarja, samo da bi iztrgali ta zavod iz kmečkih rok. V ta namen so izposlovali, da se je vršil občni zbor v delavnik češ, da se bo kmetskim ljudem oz. klerikalcem „vnožalo“ priti v trg. Toda vsa čast našim vrlim možem, ki so tako tako temeljito prekrizali račune raznih liberalnih koritarjev in se kakor eden postavili v fronto, katero je z bledimi obrazi gledala liberalna garda. Zdaj si ta menda beli glavo, da ni bilo mogoče napraviti občnega zbora na dan 31. junija, kajti takrat menda teh preklicanih klerikalcev le ne bi bilo blizu in demokratska frakcija bi delala, kakor bi se ji zljubilo. Za enkrat, pa tudi menda za vselej, pa si naj oni v očigled svojih „zmag“ Benedekove vrste omislijo svoj „Trauermarsch“ po besedilu, katerega jim iz prijaznosti naklonimo in v usta položimo: Od poraza do poraza, -- Bijemo ga, „furamo“ -- Ne pomaga nič nam fraza: -- „Da za narod delamo“ itd. Našim vrlim možem pa kličemo: Le pogumno brez strahu vsikdar na junaški mejdan, kadar bo vas klicala dolžnost na volilni boj proti nasprotnikom

ljudske blaginje in krščanskih načel, pa najsi so to demokrati ali samostojneži.

Pa še nekaj ne smemo pustiti v pozabljivosti, namreč liberalno ljubezen do bližnjega in figamoštvo samostojnega magnata. Gostilničar J. R. na sosednem Podgradju je prosil nedavno posojilo v naši posojilnici. Imel je že naprošene poroke. V zadnjem trenutku pa mu eden izmed teh, lg. M. mlinar istotam odpove dano besedo, dasi se mu je svoj čas celo ponujal z motivacijo, ker ni njegov strankar. Tako toraj. Ne pravi zastoj pregovor, da ponujanemu težaku ni treba žlice pripravljati in je to tem manj hvalevredni, ker izvira to iz strankarske zagrizenosti napram solidnemu in proti vsakemu človeku lojalnemu gostilničarju. Gotovo se je bal, da bi bil spet en glas več na naši strani. Pa vseeno mu ni koristilo nič, kakor je razvidno iz gornjih vrstic. Sicer pa, kaj hočemo je pač gospodarska politika. Povsod Zraven.

Dopisi.

Gornja Radgona. Vsled nenadne opasne obolesti društvenega režiserja se napovedana prireditev na dan 4. julija (Cirilmetodovo) preloži na nedoločen čas. — Kmet. bralno društvo.

Gornja Radgona. Koncert Glasbene Matice je pretekel v zadovoljstvo vseh sodelujočih. Nas, ki živimo na periferiji države in še poleg tega na zelo zaplankanem svetu (cenj. gostje so te planke opazili že takoj na kolodvoru) je ta prireditev naravnost poživila. Ob izvajanju posameznih zborov so se naše lepote in nežnosti žeje in potrebne duše dvigale kakor na svilenih perotih, gnanih od lahnega vetra izredne gracijoznosti v neslutene sfere Lepote in Nežnosti. — Veselje po koncertu je trajalo v pozno noč do ranega jutra in navidezni incidenti, ki imajo svoj izvor v prevelikem vinskem navdušenju so z belim dnevom izgubili svojo veljavo. — Gornja Radgona, ki predstavlja nekaj večjo vas je prenočila nad 80 pevcev in pevk, ker pomeni toliko, da smo dali to, kar smo imeli. — Vrii Maticarji! Ohranite nas v lepem spominu. Spremljaj Vas sreča na vseh vaših potih, vi orači kulturne ledine, sejanci lepote slovenske pesmi.

Verzej. Dekliška zveza ponovi dne 1. julija v prostorih Marijanišča gledališko predstavo z igrana: „Otrok Srca Jezusovega“ in šaljivko „Zastrupljena torta“. K obilni udeležbi vabi Dekl. zveza v Verzeju.

Zasebno učilišče Legat v Mariboru zopet otvorjeno! Deželna vlada je dovolila otvoritev zasebnega učilišča Legat v Mariboru in sicer za strojepisje in stenografijo. Vpisovanja in pojasnila za tečaj dne v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon št. 100. Tečaji pričnejo dne 2. julija.

Velik shod 3. reda pri Sv. Trojici v Slov. goricah bo v nedeljo 8. julija. Ob 1/2 10. uri bo pridiga o 3. redu in slovesna sv. maša, na to takoj veliko zborovanje tretjerednikov in tretjerednic na prostoru pred samostanom. Odlični in priprosti govorniki in govornice bodo pojasnjevale veliki pomen 3. reda za srečno časno in večno življenje. Popoldne ob 2. uri bo druga pridiga o tretjem redu in slovesne večernice. Ta shod bo prva velika prireditev 3. reda, ki hoče v bodoče še več storiti za prenovitev našega ljudstva. Tretjeredna organizacija pri Sv. Trojici šteje nad 8.000 članov v Slov. goricah in v Prekmurju. Vsi ti so vabljeni na shod, pa tudi vsi prijatelji 3. reda. Sinovi in hčerke velikega očeta sv. Frančiška, na veselo svidenje!

Kapela. Zahvala! Podpisanemu je velika čast in dolžnost, slavnemu načelniku

hranilnice in posojilnice v Radincih izreči najskrenejšo zahvalo za patriotsko darilo petero krasno izdelanih slik Njega Veličanstva kralja Aleksandra, ki jih je blagovolilo nakloniti kapelski šoli. Ravno tako izreče načelstvu najtoplejšo zahvalo za velikodušni dar 600 K, namenjen za nakup potrebščin revnim učencem. Zahvala pa gre tudi g. županu Jak. Zemljiču, da je podaril petero lepih okvirjev za slike. Šolsko vodstvo Kapela, dne 22. junija 1923. Kvirin Pertl, nadučitelj.

Križevci pri Ljutomeru. Tukajšnje gasilno društvo priredi, dne 15. julija 1923 svojo tridesetletnico združeno z javno tekmo, ter veliko ljudsko veselico na prostem. Ker imajo gasilna društva že v svojem geslu — Bogu v čast, bližnjemu v pomoč — zaznamovan zvišeni pomen in katerega tudi resnično udeležujejo, se upa, da bodo vsi s svojo udeležbo pripomogli k čim večjemu uspehu. Vsa društva pa se naprošajo, da isti dan opuste svoje prireditve. V slučaju slabega vremena se prireditve vrši, dne 22. julija 1923.

Veržej. Letno poročilo Dekliške zveze. Od mesesa aprila 1922 do začetka junija 1923. Res se v javnosti ne oglašamo veliko, a radi tega ne spimo. Vsak mesec se vrše redno poučni sestanki z raznovrstnim sporedom: vselej se govori nekoliko o krščanskem življenju, nato o gospodinjstvu, kuhanju, zdravilstvu. Vmes petje in deklamacije. — Odborove seje so redno pred vsako večjo prireditvijo. Binkoštni pondeljek lanskega leta se je zveza slovesno posvetila presv. Srcu Jezusovemu; letos ob obletnici pa na jako slovesen način obnovila posvetitev. Gledaliških predstav je imela celo leto sedem z najmanj deset igrami, deloma resne, deloma šaljive vsebine. Na ljubeznjiv način smo proslavili god vlč. g. duh. voditelja na velikonočni pondeljek. Prva nedelja meseca maja pa je bil dan za naše male, ki so ta dan postali otroci Marijini, ko se je zanje, dečke in deklice, ustanovil Marijin vrtec. Novo življenje je cvetelo v veržejski župniji, odkar jo vodijo sinovi čast. Don Boska, čč. gg. Salezijanci. In naša mladina, probujena, stopa neustrašeno sledeč višjim ciljem in vzorom.

Sv. Jurij ob Šč. Dan treznosti so trezni Jurjevčani obhajali tako, kakor so slišali v cerkvi in v društvih, tisti, katerih Bog pa je trebuh, so ga proslavljali na raznih vinotočih, posebno slovesno so ga praznovali tisti, ki so se odzvali vabilu na ples v slovo gostilničarju v Vidmu g. Horvatu. Gostilničar je bil najbrž zadovoljen z njimi in z muziko, ne pa tisti, ki bi radi spali ter vsaj popolnoči imeli mir. Radovedni smo, kdo je dal prirediteljem dovoljenje celo noč razsajati in kričati. Ali se pri nas ravno na dan treznosti zasebnikom dajejo dovoljenja za celonočno rajanje? Seveda, če je financ zraven, se sme vse. $\frac{3}{4}$ 5. uri zjutraj so se parčki v objemu pomikali po glavni cesti mimo klobučarja najbrž na sprehod. Da se le ni kdo prehladil na mrzlem jutranjem zraku! --

Kakor izvemo iz prvega vira začnejo prizadete občine že prihodnji teden graditi brv čez Ščavnico na starem mestu. Pot bolehnčka je do dograditve brvi zaprta. Toliko v vednost vsem, ki to pot uporabljajo. — Letos nam je vreme skazilo telovsko procesijo pri Sv. Duhu, na katero se je po stari navadi z veseljem pripravljalo staro in mlado. Pa bo drugo leto zato lepše. Le pridite gledat, če ne verjamate! -- Na Petrovo bodo šolarji jurjevške šole nastopili v Repenšekovi uti na odru. Lani so prvič po vojni poskusili, pa se je obneslo. Le korajžo in vztrajnost. Že skoraj leto dni ni brvi na jako obiskani poti iz Bolehnčič k Sv. Jurju čez Šč. Bajje naš dični g. Korošak noče prispevati, kakor bi moral kot predstojnik jurjevške občine. Glavarstvo je razsodilo, pa se razsodba ne opošteva. Ne stori se ničesar. Ljudje hodijo zdaj veliko daljšo pot po veliki cesti. Tak ruml je bil nocoj, da sem se večkrat zbudil. $\frac{1}{4}$ 4. uri zjutraj je še godba na pihala igrala, da je odmevalo daleč na okrog. $\frac{3}{4}$ 5. uri so z godbo na čelu marširali po cesti mimo cerkve najbrž v gostilno g. Domanjka.

Jugoslovenska Matica v Beltincih. V nedeljo, dne 10. t. m. se je vršila pri nas gledališka predstava in plesna veselica v korist Jugoslov. Maticice. Prireditve je bila dobro obiskana in prinesla znaten dar na altar domovine. Prireditve so posetili tudi gostje iz sosednih krajev. Režiser g. inženjer Šmid, katerega je prireditve stala dosti truda in dela, je imel res dovoljen uspeh, na katerega je v očigled tukajšnjim razmeram lahko ponosen. Igralci, ki sestojajo iz učiteljstva, tukajšnjih finančnih paznikov in uradništva veleposestva Zichy, dasiravno deloma še le začetniki, so pokazali za stvar razumevanje in dobro voljo. Napredek v tem pravcu je zagotovljen, samo če bode pravo vodstvo. O tem pri priliki še spregovorimo. H gornjemu naj priobčimo še sledeči zanimiv dogodljaj: Omenjenega dne popoldne, ko je bilo med tukajšnjim narodno čutečim občinstvom tako živahno razpoloženje in ko je iz hotela „Krona“ tako ponosno papolala narodna trobojnica in z uspehom zvala narodno čuteča srca pod krov, pridrči v Beltince neki tovorni avto, obložen z gospodi in damami. Že smo bili veseli, ko smo opazili številno družbo, v trdnem prepričanju, da poseti našo prireditve. Toda kakšno začudenje, ko se je omenjena družba izzivalno prezirajoč našo razobešeno trobojnico, peljala mimo in se ustavila v sosednji gostilni. Ko pa je ta družba v omenjeni gostilni, kjer je izstopila pričela izzivati z izključno nemško govorico ter hotela obenem pričeti v gostilni — proti volji gostilničarja, ki ni imel za ples nikakega dovoljenja — s plesom, pa je nastalo ogorčenje. Stopilo je med družbo par narodno čutečih mož s pozivom na isto, da se ima z izzivanjem takoj prenehati, ker drugače zna priti njihova koža v nevarnost. Švabčiči so hitro uvideli, da so ta vroča in tovor je bil na poziv prav brzo naložen ter je avto oddrčal nazaj, od koder je bil prišel: na Štajersko. Ugotovili smo namreč pozneje, da je bila ta družba iz Ljutomera. Na tem mestu povemo ljutomerskim nemčurjem, da če pridejo v Beltince naj ne mislijo da so v Ptuj, kjer Nemci že začenjajo dvigati glave in kjer je oblastvo njim na ljubo razpustilo Orjuno. Kajti naših za narodno čast in ponos se borečih

pesti ne more in ne sme razpustiti nobena oblast, ako nam ob taki priliki zavre kri. Če se je vam zahotelo nekdanjih časov, ko ste pod črno-žolto zaščito ubijali naš materni jezik. Če hočete v tej smeri delovati, si morate za to izbrati že primernejša tla, kakor pa so pri nas v Beltincih. Švabčariti in izzivajte doma po Štajerskem, če vas hoče še kdo trpeti, Prekmurci vas ne bodemo, dosti v grenkem spominu so nam še nekdanji časi suženjstva. Ljutomerski narodnjaki kje ste, da ne pometete s temi izzivači?

Ali sem poravnal naročnino?

Tedenske novice

Od Prve in edine strokovne šole za strojepisje in stenografijo, Ant. Rud. Legat, Maribor. Dela k zopetni otvoritvi šole napredujejo jako hitro. Vsi rokodelci so popolnoma zaposleni, da dovedejo veliko in krasno učno dvorano svojemu namenu. Šola se opremi popolnoma novo in moderno, ter bode nekaj dni pred otvoritvijo brezobvezno razstavljena občinstvu. (Vrazova ulica 4, blizu realke) Priporočila se, vpisovanja izvršiti že sedaj, ker se prijave za stenografijo po 2. juliju ne bodo upoštevale. Da se obisk šole vsakomur omogoči, se je stavil učni honorar na 8 Din pro uro, svota, ki gotovo jako zmerna. Za invalide in uboge učence je predvideno znižanje šolnine. Vpisovanja in pojasnila dnevno v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, tel. 100.

Drž. dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1923/24 se vrši dne 29. in 30. junija t. l. vsakokrat od 8. do 12. ure na Zrinjskega trgu 1/l. Brez sprejemnega izpita je možen vstop v 1. letnik onim učencem in učenkam, ki so dovršili IV. razred srednje ali IV. (nastavni) oziroma III. razred meščanske šole ali IV. razred liceja ali pripravljalni razred dvorazredne trgovske šole. Nanovo vstopajoči učenci in učenke morajo predložiti krstni (rojstni) list in zadnje šolsko izpričevalo. Vnanji učenci in učenke naj pošljejo omenjeni listini po pošti ravnateljstvu šole najkasneje do 4. julija. Pošiljatvi mora biti priložena znamka za odgovor. Morebitni sprejemni izpiti se bodo vršili z ostalimi izpiti vred v prvih dneh septembra. Vsled pomanjkanja učnih prostorov je pripravljalni razred na tukajšnjem zavodu ukiniten.

Davek na poslovni promet. Dne 21. do 23. t. m. se je mudil v Ljubljani v spremstvu gosp. min. tajnika Milana Cvijanoviča, načelnika finanč. ministrstva gospod Hilarij Vodopivec, da tudi pri nas po nalogu g. ministra Dr. Stojadinoviča pregleda priredbo davka na poslovni promet. Ob tej priliki se je, kakor nam javlja fin. delegacija, ugotovilo, da razlike v praksi poedinih pokrajin obstojajo v bistvu le v tem, da se je priredba izven

Roman Bendé:

Čudotvorna pijača.

(Kmečka burka v štirih dejanjih, prirejena po humoreski iz moje mladosti.)

(10. nadaljevanje.)

3. prizor. (Miha sam.)

Miha: (se vrne od vrat, se postavi na glavo, vsede potem na posteljo in reče popolnoma mirno) O zlati moj Peter Kljukec, hvala ti za čudežno pijačo, ki je sicer grenka, ali najboljša zdravila imajo najslabši okus. Tudi črn sem, pa nič za to. (Stopi k ogledalu se zasmeji) Ha črn pa hudiču podoben. O Uršika, šest let je že, odkar te ima (pokaže na sebe) ta hudič. Ubogal sem in tudi to je malo pomagalo. Sto dinarjev in še kaj povrhu za uslugo, da sem nocoj prvič po 6 letih mojega zakona imel v svoji hiši jaz besedo. Sedaj pa, ljuba Uršika: lahko noč! Truden sem. Lahko noč. (Leže, ugasne svečo in zasmrči.)

4. prizor.

(Miha spi, Peter se prikaže izza kulise kakor v sanjah. Motna svetloba, mistično.)

Peter: Dobro si delal. Pomagalo je. Glej, da izpolniš obljubo, ki si jo dal meni. Sleči krilo bojazljivosti, obleči hlače možke odločnosti. Če hočeš biti spoštovan od žene, jo spoštuj in rad potrpi. Veruj, da se ti ne bo nikdar več kaj

takega pripetilo — Neumen si Miha, zato je s teboj igra lahka. Urša ima veselje nad teboj, pa tudi jaz te lahko vlečem -- --, dokler boš tako mahalo. Boga zahvali, da imaš mene -- -- Če se pa ne poboljšaš, ne boš nikdar gospodar nad Uršo, ki jo ne boš z bojazljivostjo pa tudi ne s surovostjo nikdar obrnil po svoje, kakor ne moreš zorati -- tiste njive pod mostom! Imej pamet --, pa dobro se imej! Jutri pa pridita oba k meni! (Izgine)

Miha: (se nerodno v postelji obrne in godrnja) Kje je Peter -- ah -- samo sanjalo se mi je -- (zaha). Uršika, lahko noč! -- Lahko-noč, noč -- -- (polagoma zaspi, zasmrči.)

(Zastor pade počasi.)

Četrto dejanje.

(Pri Petru Kljukcu; drugi dan. Jasno.)

1. prizor. (Peter.)

Peter (sam, sedi pri mizi, kadi pipo, nataknil si je očala in čita iz časopisa začetkom prizora). Cesar vsega človek izve iz časopisov. Svet je res „kunšten“ — pa tudi smešen, čudno smešen. (Odloži časopis). Ampak Miha Mevžič, to je smešno človeče. Ni tako neumen kakor bi človek mislil, kadar ga pogleda. Na odru se zmiraj postavi v najbolj junaških vlogah, doma pa ga je žena bila. Sedaj bo ozdravljen, upam. Če ju dobim v pest, jima napravim pošteno pridigo, pravo zakonsko pridigo, ki bo šla tudi babnici v glavo. Žena bi morala biti možu boljša polovica, pa ni vselej. — (Zmaje z glavo). Nikoli nisem bil oženjen, pa mi ni žal. Da, da po vsej božji pravici se imenuje zakon „sveti (povdarja) zakon“ ker je v njem toliko usmiljenja vrednih mučnikov! — Če jezika Urša z sinočno komedijo ni ozdravljena, se je moram lotiti na drug način. Miha Mevžič (nomen-omen!) se mi smili, ker ga imam rad. — Slišijo se koraki.)

2. prizor. (Peter, Urša.)

Urša (nedeljsko opravljena, ima roke pod pazduho, vstopi: Dober dan, dobri Peter.)

Peter (se začudi, popolnoma tuje, a prijazno): Bog daj, Bog daj — Uršika korenjakova. Kako pa ti enkrat priležeš na moj strmi Vinski vrh? —

(Dalje prihodnjič.)

HRANILNICA IN POSOJILNICA V RADINCIH

r. z. z. n. z. **obrestuje vloge po najvišji obrestni meri** || **daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.** račun ček. urada št. 12.168.

Slovenije iz tehničnih razlogov deloma zakasnila, in da se je ukrenilo, kar treba, da se davek tudi v teh pokrajinah pobere in predpiše, kakor določa zakon. Dalje se je konstatiralo, da delegacija v občeh pravilno tolmači določbe in da le v nekaterih točkah treba še normativnih navodil finančnega ministrstva.

Važno za vse trafikante. „Trafikantom je pod kaznijo prepovedano, oddajati tobačne izdelke vsake vrste otrokom in mladini (osebam, ki niso še prekoračile 17. leta).“ Na to prepoved se opozarjajo v interesu pobiranja nikotinizma med mladino trafikante in občinstvo. Kadilci naj torej ne pošiljajo otrok in mladine po tobak, ker morajo trafikanti ne glede na to odkloniti izdajo tobaka takim osebam.

Pariška policija je na poziv švicarske policije zaprla intendanta bivšega cesarja Karla, namreč barona Steinerja de Valmont. Obdolžen je velikih goljufij pri prodaji raznih habsburških dragocenosti. Tudi grofi in baroni niso tako pošteni, kakor se nam kažejo na svojih vzvišenih mestih nad nami, ki smo kot ubogi zemljani rojeni v kmečki koči, in ki smo ležali v priprosti zibelki.

Svetovne žitne cene. Prošli teden so cene na svetovnem žitnem trgu znatno oslabele. Angleški strokovnjaki so mnenja, da bo letos žetev, kakor kaže sedaj, boljša nego je bila kodajkoli pred vojno.

Radič prireja shode v raznih krajih Hrvaške. Na teh shodih govori mnogo o republiki in o slabosti kraljevine. Kmete tolaži, naj potrpijo, češ na jesen bodejo nove volitve in takrat pride on do take moči, da bo zlahka vrgel tisto gospodo, ki še sedaj noče ničesar vedeti o sporazumu s Hrvati ter o izvedbi republikanske oblike za našo državo.

V Szolnoku na Madžarskem je neka tolovajska banda iz sladkornih tovarn odnesla sladkorja za 40 milijonov ogrskih kron.

Sadna letina v Slov. goricah je letos odrekla. Ne bo dosti ne jabolk, ne hrušk in tudi ne črešnj. Le vinogradi kažejo dobro; vendar pa ne tako dobro kak lansko leto. Travniki so lepi in seno se danes prodaja v Mariboru že po 500 K za stot (meter).

Koliko so žrtvovali Srbi? V Slatini, v prav majhni vasi iz pod Kozmaja, ki šteje danes 65 volilcev, so prebivalci postavili spomenik vojnim žrtvam iz let 1912—1918. Na mramornati plošči se

nahajajo imena onih vaščancov, ki so padli za svojo in našo svobodo. Plošča nosi 55 imen. Samo v družini Savkoviča je padlo 13 in v družini Damjanoviča pa 9 družinskih članov. Z globokim spoštovanjem moramo govoriti o teh žrtvah, položenih na žrtvenik naše svobode.

Vulkan Etna na Siciliji (Italija) je pričel v nedeljo, dne 17. junija silno bruhati lavo. Najprej je močen potres naznanil, da bo ognjenik začel v kratkem metati iz sebe kamenje in pepel in da prav kmalu tudi priteče lava. Po več ur hoda okoli Etne so vse vasi že uničene. Ljudje bežijo na vse kraje ter pustijo vse svoje imetje v svojih hišah, da si le rešijo golo življenje. Več mest, ki štejejo 10—20.000 prebivalcev, je že uničenih. Tudi precej človeških žrtev je na žalost.

Madžarska je vsa živa samega veselja nad bolgarsko revolucijo. Pravijo, da bodejo sedaj tudi oni poskusili svojo srečo ter malo porevolucionirali. Skrbi pa jim dela to, da jih je premalo in da imajo njih prijateljske sosedo preveč močno vojsko.

Italija, naša dobra mati sosed je financirala bolgarsko revolucijo. To je dokazano, s tem si pa Italijani nikakor niso pridobili simpatij Jugoslavije. Radovedni smo, kje bodo Italijani sedaj poskusili svojo srečo s ščuvanjem. Morda na Madžarskem?

Madžarska in uradniki. Ne le pri nas, tudi na Madžarskem je uradniško vprašanje aktualno. Zahtevajo eksistenčni minimum 600 zlatih kron. Radovedni smo, se-li bo našim ali pa madžarskim uradnikom prej posrečilo doseči zvišanje plač. Tudi Madžarska hoče znižati število svojih uradnikov.

14,743.470 avtomobilov so našli lansko leto v vseh kulturnih državah. Od teh jih ima nad 12 milijonov Amerika sama. V Evropi jih ima največ Anglija, za njo pride Francija, za to pa Nemčija.

Italija in Nemška Avstrija. 200 milijonov lir posojila bo Italija dovolila Nemški Avstriji.

Zgodovina „Prostovoljnega gasilnega društva v Gornji Radgoni“.

(Sestavil in predaval tovariš častni načelnik J. Vengust ob 40 letnici društva dne 3. junija 1923.)

Ideja gasilske inštitucije je nemalo pripomogla k vcepitvi plemenitih čustev. — Tu raste potrpežljivost, bratstvo in delavnost, medsebojna ljubezen in spoštovanje. Tu so možje gasilci, tu so oni junaki, ki čutijo nesrečo svojega bližnjega ter mu hite na pomoč iz popolnoma prostega, lastnega nagiba brez vsakega plačila, brez priznanja in pohvale — hite mu na pomoč s svojimi rokami, žrtvujejo zanj svoje zdravje, da celo svoje življenje in pri vsem tem ne vprašajo,

prinašajo li pomoč svojemu prijatelju ali sovražniku. To početje dela ravno gasilce velike, vredne spoštovanja in občudovanja. Kaže jih v najlepši luči in prikazuje celotno gasilsko idejo, ki temelji v krepki volji svojih borcev.

Obširna zgodovina našega društva, lep razvoj društva še skoraj sveži grobovi naših tovarišev Feliksa Šerber-ja in Ivana Ferš pričajo dovolj jasno, da nismo zgrešili svojega cilja, da nismo obupani pobegnili in zapustili gasilskih vrst, ampak da vstrajamo in hočemo vstrajati pod svojim praporom: Bogu v čast in bližnjemu v pomoč.

Zgodovina našega društva častiti gostje in tovariši, pa ne sega za 40, ampak za 65 let nazaj; takrat je okrajni odbor kupil za Gornjo Radgono in okolico brizgalno in od posestnice Marije Divjak pa stavbišče na katerem se je postavilo skladišče za orodje. — Ustanovila se je nekaka požarna straža, katera je imela namen, nastopiti pri požarih in nesrečah. — Bila je cela kopica oblastvenih predpisov in zakonov proti ognjeni nevarnosti, a vse skupaj ni veliko pomagalo, ker ni slonelo na potrebni plodorni organizaciji.

Pred 40 leti pa je dozorela med Gornje-radgonskimi prebivalci vzvišena misel, prostovoljnega gasilstva. — Grof Wurmbrand takratni grajščak v Gornji Radgoni je sklical dne 8. septembra 1882 v gostilni Kürbus (sedaj trgovina Zotter), I. občni zbor in ustanovil „Prostovoljno gasilno društvo Gornja Radgona“ ter tudi postal njegov prvi načelnik.

Bilo pa je od ustanovitve društva dovolj dela, posebno oskrbitev gmotnih sredstev, za osiguranje obstoja društva. A močna volja in požrtvovalnost tedanjih mož je vse premagala in tako je naše društvo začelo delovati in rasti vedno krepkeje in krepkeje. — Nabavilo si je po zaslugi neutrudljivih odbornikov in darežljivega občinstva že 3. septembra 1886 to je v 4 letih novo, za časne razmere moderno brizgalno.

Zasluzni grof Wurmbrand je kmalu zatisnil oči na večno in njemu so kot načelniki sledili: Reisinger J., oskrbnik, okrog 4 leta, Kürbus Ivan, posestnik, okrog 5 let, Scheucher Ivan, uradnik, nekaj mesecev, Kocbek Josip, posestnik do 12. februarja 1912 okrog 20 let, Pratscher Josip, posestnik, od 12. februarja 1912 do 2. maja 1920 8 let, Mavrič Karel, naduč., od 2. maja 1920 do 23. marca 1921, Vengust Jernej, poštni kontrolor, od 23. marca 1921 do 19. novembra 1922, Šalomon Karel, upravitelj poslovalnice O. U. Z. Z. D. od 19. novembra 1922 naprej. (Dalje prihodnjič.)

Važnost umetnih gnojil za naše poljedelstvo!

Ako hočemo dovesti plodovitost naše zemlje na višek, ki nam zagamčuje najvišje donose, in ako jo hočemo na tem višku vzdržati, ji moramo redilne snovi, ki jih odvezamo z vsako žetvo, vedno primerno nadomestiti. V polni meri se doseže to edinole z uporabo umetnih gnojil, ki dajo zemlji vse redilne snovi v lahko raztopljeni in neposredno sprejemljivi obliki, ter tvorijo neobhodno potrebno dopolnitev največkrat nezadostnega gnojenja z hlevskim gnojem.

Z hlevskim gnojem nadomestimo le majhen del odvzetih redilnih snovi; brez nadomestka zemljo izsesavamo.

Najvažnejšo vlogo med umetnimi gnojili zavzema vsekakor superfosfat. Ta daje zemlji — v nasprotju z drugimi, fosforno kislino vsebujočimi gnojili — do 20% v vodi raztopljive fosforne kisline, ki pride takoj do učinka.

Superfosfat je hitro učinkujoče fosforno gnojilo, ki ga je najbolje kratko pred setvo plitvo podorati ali pa tudi samo podvlačiti. Travnike se mora zgodaj spomladi pognojiti. Velika prednost pri porabi superfosfata je pa

še ta, da pri tem daleč ni treba one previdnosti, kakor pri nekaterih drugih umetnih gnojilih.

Koliko se vzame umetnega gnojila za posamezne vrste rastlin, je zgolj stvar prakse, vendar pa lahko služijo kot smernica sledeče množine, ki so izražene v kg na 1 hektar:

za pšenico, rž in oves	200-400	superfosfata	15/16%
„ ječmen	250-400	„	„
„ krompir in repo.	200-500	„	„
„ hmelj	100-400	„	„
„ ajdino	100-300	„	„
„ travnike	250-400	„	„

Množina se ravna tudi po tem, ako in v

Vrsta setve odonosno nasada	I negnojena parcela ali pa samo s hlevskim gnojem pognojeno		II Parc. pognojena 1 ha z			Donos na ha		Višji donos na parc. II za kg
	apnen. dušikom kg	superfosfatom kg	kalijevo soljo kg	parc. I kg	parc. II kg	parc. I kg	parc. II kg	
travniki	200	400	200	1500	4100	2600	2600	
zelje	400	300	—	24000	36000	12000	12000	
pesa	100	300	200	22000	30000	8000	8000	
ajda	100	300	100	700	1200	500	500	
koruza	—	200	300	1800	3600	1800	1800	

Pri nas v Sloveniji uporabljajo kmetje sedaj le malo umetnih gnojil. Pred vojno je bilo drugače. Zeleti bi bilo, da začne kmet intenzivnejše

kakem obsegu je bilo dotično zemljišče pognojeno z hlevskim gnojem.

Dušičnata (apneni dušik ali čilski soliter) in kalijeva gnojila (kalijeva sol) se dodajo po kakovosti zemlje in vrste prejšnje setve.

Sledeča tabela nam predoči izleček iz poročila o poskusnem umetnem gnojenju, ki se je izvršilo leta 1922 v Višnjegorskem okrajnem nadzorstvom tamošnjega državnega okrajnega ekonomu. Vsled prevelike suše v tem letu gnojenje sicer ni prišlo do prave veljave, vendar temu so pa uspehi jako dobri in tudi trud in stroški so mnogokratno poplačani.

obdelovati zemljo in da uporablja najmodernejša sredstva, da izsilijo iz zemlje kolikor mogoče mnogo plodov.

Koliko je vreden naš Dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
1 švicarski frank stane	18.— D	18.— D
1 laška lira	4.73 "	4.71 "
1 francoski frank	6.30 "	6.25 "
1 češka krona	2.91 "	2.90 "
1 nemška marka	0.46 "	0.46 "
1 avstrijska krona	0.13 "	0.13 "
1 ogrska krona	0.02 "	0.02 "
1 rumunski lej	0.50 "	0.47 "
1 dolar	96.— "	95.— "
1 angleški funt	461.— "	459.— "
1 poljska marka	0.04 "	0.04 "

Bolečine? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid. Vi se bodele čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust. Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čes 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštino 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev s 50% doplatka razpošilje: lekarna Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr št. 326, Hrvatsko.

Proda se hiša s trgovinsko opravo

v trgu sv. Trojica v Slov. goricah. Več pove lastnik Franc Kocuvan, posestnik v Trotkovi, pošta Sv. Benedikt v Slov. gor.

Sedlarski in lakirarski mojster

sprejme takoj enega

učenca

Peter Majer, Apače.

Veliko

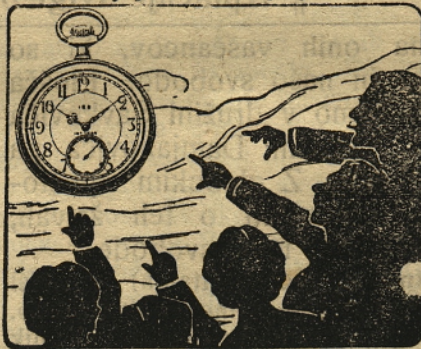
dobroohranjeno vinsko prešo

odda

Franc Cobelj, Kapela.

URA

je stvar zanesljivosti, ker pri kupovanju nigdar ne morete vedeti za koliko se bode zvišala cena od skoraj potrebnih popravil.

Od ponovnih izdatkov se pazite samo, ako imate garancijo za popolno dobro vrsto strojev. — Tvrtna Suttner kot jugoslovensko skladišče lastne švicarske tvornice ur nudi Vam vedno vedno veliko zbirko samo prvovrstnih ur v vseh cenah. — Pred vsem marka „IKO“! Švicarska tvornica jamči vam za dobroto stroja. Zahtevajte bogato ilustrovani cenik, v katerem najdete ure za gospode in gospe, iz zlata in srebra, nikla itd. v vsaki ceni, ravno tako zapestne ure, budilke, dalje verižice, obeske in različni nakit.

Pošljite za ta cenik samo 2 dinarja:

Odpošiljalni tvrdki ur
H. Suttner, Ljubljana št. 952

Slovenija.

Toliko jajc
mi znesejo moje kokoši, da je veselje. Najrajši jih prodam

RATNIK-u

v GORNJI RADGONI
SPODNJI GRIS št. 12

kateri plača po najvišjih dnevnik cenah.

Kupuje tudi vinski kamen po najvišjih dnevnik cenah.

Mlin

na dobri vodi se proda zaradi preselitve na svojo posestvo je na dva tečaja in priprava za olje delati. Več se izve pri Fr. Kovačec, Lešnica, Ormož.

Državna razredna loterija

Šesto kolo.

Prvo žrebanja 3. in 4. julija 1923

100.000 srečk

50.000 dobitkov

Glavni dobitki:

1,000.000 Din	400.000 Din	600.000 Din
400.000 Din	100.000 Din	60.000 Din
200.000 "	80.000 "	50.000 "
150.000 "	70.000 "	30.000 "
	20.000 Din itd.	

Dobitki se izplačajo takoj brez odtegljaja.

CENA SREČKAM:

cela 48 Din polovična 24 Din
četrtinka 12 Din

Zahtevajte gratis prospekte.

Razprodaja in pošilja po pošti:

Obrtna banka, podružnica Ljutomer

Norddeutscher Lloyd, Bremen

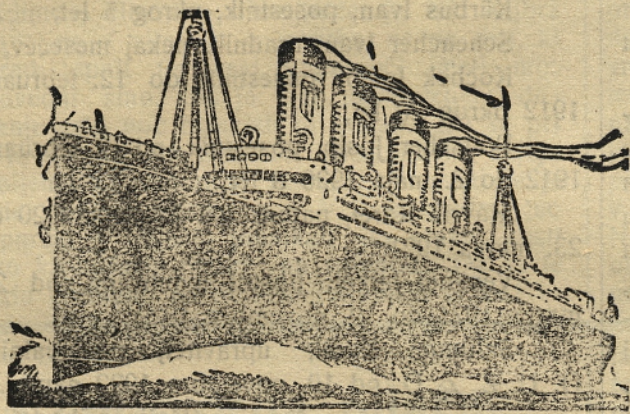
(Severonemški Lloyd)

Vsem Amerikancem najbolj poznana parobrodna družba.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Hrv. Slav. Gospodarsko društvo v Zagrebu.

Brzjavi: Nordlloyd, Zagreb.

Poslovalnica v Zagrebu:

Viator konačište, pri državnem kolodvoru.

Podružnica v Beogradu:

Obiljež venac 10.

Podružnica v Ljubljani:

Eduard Tavčar, Miklošičeva ulica.

Podružnica v Vel. Bečkerekcu:

Johann Graf, Cara Dušana ulica.

Slavenska banka d. d., Zagreb

PODRUŽNICA GORNJA RADGONA

Delniška glavnica 50,000.000 Din a rezerve preko 12,500.000 Din

Vloge čez 125,000.000 Din

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Velikovec, Vršac. **Ekspoziture:** Jesenice, Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencije: Buenos-Aires, Rosario de Santa Fe. **Afilijacije:** Slovenska banka, Ljubljana — Jugosl. Industrijska banka d. d., Split — Balkan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35 — Bankhaus Milan Robert Alexander, Wien I. Augustinerstrasse 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.